

Projekt

z dnia 7 listopada 2025 r.
Zatwierdzony przez

BURMISTRZ
Miasta i Gminy Swarzędz

Marian Szkudlarek

BIURO RADY MIEJSKIEJ
w Swarzędzu

62-020 Swarzędz, ul. św. Marcina 1
tel. 61 65-12-105

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W SWARZĘDZU**

13. 11. 2025

z dnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673) Rada Miejska w Swarzędzu uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 -2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, który jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Swarzędz na lata 2023-2030.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Swarzędz.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r. i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Kierownik Sekcji
Aktywizacji i Wspierania Rodziny
mgr Katarzyna Zaremba

DYREKTOR
Centrum Usług Społecznych
w Swarzędzu
mgr Agnieszka Maciejowicz

Sprawdzono pod względem
formalno-prawnym

Maciej Sucholiński
Radca Prawny

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Swarzędzu
z dnia

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2026 – 2028

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP
2. DEFINICJA PRZEMOCY DOMOWEJ I JEJ FORMY
 - 2.1 CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY DOMOWEJ
 - 2.2 FORMY PRZEMOCY
3. MECHANIZMY PRZEMOCY DOMOWEJ I KONSEKWENCJE
 - 3.1 TRZY FAZY POWTARZAJĄCEGO SIĘ CYKLU PRZEMOCY.
 - 3.2 SYNDROM WYUCZONEJ BEZRADNOŚCI
 - 3.3 ZJAWISKO *PRANIA MÓZGU*
 - 3.4 PROCES WIKTYMIZACJI
 - 3.5 KONSEKWENCJE PRZEMOCY DOMOWEJ
4. DIAGNOZA PROBLEMÓW NA TERENIE MIASTA I GMINY SWARZĘDZ I PODEJMOWANE DZIAŁANIA
 - 4.1 WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ
 - 4.2 PIECZA ZASTĘPCZA
 - 4.3 PRZEMOC DOMOWA
 - 4.4 PRZEMOC DOMOWA – KONTEKST POWIATU POZNAŃSKIEGO
 - 4.5 DIAGNOZA - DODATKOWE WYNIKI BADAŃ
5. ADRESACI PROGRAMU
6. CEL GŁÓWNY PROGRAMU
7. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU
8. DZIAŁANIA W ODNIESIENIU DO CELÓW
 - 8.1 PODWYŻSZENIE ŚWIADOMOŚCI MIESZKAŃCÓW DOTYCZĄCYCH ZJAWISKA PRZEMOCY.
 - 8.2 WSPARCIE OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY.
 - 8.3 WERYFIKACJA ZACHOWAŃ I REAGOWANIA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC.
 - 8.4 ZWIĘKSZENIE POZIOMU UMIEJĘTNOŚCI, KOMPETENCJI ORAZ WSPARCIE KADRY WSPÓŁPRACUJACEJ Z OSOBAMI DOŚWIADCZAJĄCYMI PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ ZE SPRAWCAMI.
9. REALIZATORZY.
10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU
11. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU
12. EWALUACJA, MONITORING I OCENA DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU

1. WSTĘP

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej sporządza się i wdraża w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej, zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębiania społecznej świadomości na temat przemocy domowej oraz radzenia sobie w sposób konstruktywny z problemami.

Podstawy prawne programu:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49)
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673.)
- Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1214 z późn. zm.)
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Swarzędz na lata 2023-2030 wprowadzonej uchwałą Rady Miejskiej w Swarzędzu nr LXXIV/757/2023 z dnia 20 czerwca 2023 r.

2. DEFINICJA PRZEMOCY DOMOWEJ I JEJ FORMY

2.1 CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przez przemoc domową – „należy (...) rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej”.

Przemoc domową charakteryzuje:

- intencjonalność – przemoc jest zamierzonym działaniem, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby, w którą jest wymierzona;
- nierównomierność sił – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, osoba doznająca przemocy jest słabsza, stosująca- silniejsza;
- naruszenie praw i dóbr osobistych – sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa osoby, w stosunku do której stosuje przemoc (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);

- cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie drugiej osoby na poważne szkody, np.: doświadczanie bólu i cierpienia oraz sprawia, że osoba doświadczająca przemocy ma mniejszą zdolność do samoobrony.

2.2 FORMY PRZEMOCY

PSYCHICZNA/EMOCJONALNA - współwystępuje z innymi formami przemocy, polega na wywieraniu presji na drugą osobę w celu sprawowaniu nad nią kontroli i podporządkowania swojej woli. Istotą przemocy psychicznej jest naruszenie godności osobistej. Przykładami mogą być: wyśmiewanie, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, izolacja społeczna poprzez kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, uniemożliwianie schronienia, degradacja werbalna czyli wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb i wulgaryzmów, straszenie zastosowaniem siły.

FIZYCZNA - polega na naruszeniu nietykalności cielesnej, przykładami mogą być: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, gaszenie papierosów na ciele, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, szarpanie za włosy lub uszy, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.

SEKSUALNA - dotyczy sfery seksualnej, jej celem jest poniżenie drugiej osoby, odebranie jej godności, polega na naruszeniu intymności. Jej istotą jest zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Występuje wówczas przymus, bezpośrednie użycie siły lub emocjonalny szantaż, groźba lub podstęp by osobę skłonić do preferowanego zachowania. Np.: gwałt, molestowanie seksualne, wymuszanie pożycia, obmacywanie, dotykanie intymnych części ciała, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, uwagi i żarty o charakterze seksualnym, przymuszanie do oglądania treści pornograficznych.

EKONOMICZNA - polega na świadomym niszczeniu własności, pozbawianiu środków lub tworzeniu warunków utrudniających lub uniemożliwiających zaspokojenie podstawowych potrzeb, np.: zakazywanie podjęcia pracy zarobkowej, wymuszanie pracy nieodpłatnej, zabieranie środków finansowych, niszczeniu rzeczy, ograniczanie dostępu do zasobów rodziny, rozliczanie z każdej wydanej złotówki, pozbawieniu informacji na temat stanu majątku rodziny, zaciąganie kredytów i pożyczek na wspólne konto, zmuszanie do spłacania długów, wynoszenie i sprzedawanie rzeczy osobistych bądź wspólnych bez uzgodnienia.

ZANIEDBANIE – polega na naruszeniu obowiązku opieki ze strony najbliższych w stosunku do osób, które tego wymagają. Istotą zaniedbania jest niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizjologicznych i emocjonalnych drugiego człowieka. Odnosi się do dzieci, osób starszych lub chorych, których stan wymaga opieki ze strony domowników. Polega np.: na świadomym ignorowaniu potrzeb, pozbawianiu środków na utrzymanie, jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, uniemożliwianie dostępu do podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, miejsca do spania.¹

CYBERPRZEMOC to przemoc z użyciem mediów elektronicznych – przede wszystkim Internetu i telefonów komórkowych. Problem dotyczy często dzieci i młodzieży. Akty cyberprzemocy mogą wyglądać niewinnie, jednak faktem pozostaje fakt, że potrafią wyrządzać bardzo dużą krzywdę. Przykładami agresji elektronicznej są: flaming – agresywna wymiana zdań, np. na czacie lub w ramach grupy dyskusyjnej, prześladowanie – regularne przysyłanie nieprzyjemnych wiadomości za pomocą elektronicznych kanałów komunikacji, kradzież tożsamości – podszywanie się, upublicznianie tajemnic – udostępnianie prywatnych materiałów, śledzenie – inwigilacja i nękanie niechcianymi komunikatami, happy slapping – prowokowanie lub atakowanie innej osoby i dokumentowanie wydarzenia w postaci zdjęć lub filmów oraz upublicznienie nagrań lub zdjęć w Internecie, poniżenie – upublicznienie poniżających, nieprawdziwych informacji lub materiałów, wykluczenie – celowe usunięcie z listy kontaktów internetowych, agresja techniczna – działania przeciwko sprzętowi komputerowemu osoby doznającej cyberprzemocy.

Istotnym aspektem jest zrozumienie mechanizmów przemocy domowej, które składają się z następujących elementów: cykle przemocy, syndrom wyuczonej bezradności, zjawisko *prania mózgu*, zespół stresu pourazowego, proces wiktylizacji, mechanizm psychologicznej pułapki.

3. MECHANIZMY PRZEMOCY DOMOWEJ I KONSEKWENCJE

3.1 TRZY FAZY POWTARZAJĄCEGO SIĘ CYKLU PRZEMOCY.

FAZA NARASTANIA NAPIĘCIA

W tej fazie sprawca jest napięty i stale poirytowany, każde zachowanie lub sytuacja może wywoływać jego złość, prowokuje i inicjuje konflikty, kłótnie, awantury, może spożywać więcej alkoholu lub innych substancji zmieniających świadomość. W tej fazie sprawca może poniżać

¹<https://www.niebieskalinia.pl/o-zjawisku-przemocy/formy-przemocy#:~:text=Polega%20na%20wywieraniu%20presji%20na%20osob%C4%99%20w%20celu,innych%20form%20przemocy%20i%20zazwyczaj%20z%20nimi%20wsp%C3%B3l%20wyst%C4%99puje.>

partnerkę, poprawiając tym swoje samopoczucie, staje się coraz bardziej niebezpieczny. Sprawca często nie panuje już nad swoją agresją i gniewem. Osoba potencjalnie zagrożona stara się opanować sytuację, spełnia wszystkie zachcianki, wywiązuje się ze wszystkich obowiązków, przeprosza, próbuje przewidzieć zachowanie, wyczuć nastrój, uczynić go szczęśliwym i powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy. Część osób w tej fazie może doświadczać złego samopoczucia (bóli żołądka, głowy, bezsenność, utratę apetytu) lub stają się apatyczne lub pobudzone nerwowo. Wynika to z narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się nie do zniesienia. Zdarza się, że osoba w oczekiwaniu na najgorsze wywołuje w końcu awanturę, żeby "mieć to już za sobą".

FAZA OSTREJ PRZEMOCY

W fazie ostrej przemocy sprawca staje się agresywny, gwałtowny, trudny do opanowania. Wpada we wściekłość i wyładowuje się na osobie najbliższej. Eskalację wywołuje najczęściej drobiazg, błaħostka, jednak skutki zazwyczaj są dotkliwe. Osoba doznająca przemocy stara się uspokoić sprawcę i ochronić siebie oraz pozostałych członków rodziny, zdaje sobie sprawę jednak, że cokolwiek by zrobiła – furia nie minie, wściekłość partnera narasta coraz bardziej. Po zakończeniu wybuchu przemocy osoba pokrzywdzona jest w stanie szoku, najczęściej czuje wstyd i przerażenie, bywa apatyczna, bez ochoty do życia, odczuwa złość i bezradność.

FAZA MIODOWEGO MIESIĄCA

W tej fazie sprawca zaczyna dostrzegać konsekwencje swojego zachowania, zdaje sobie sprawę, że posunął się za daleko i staje się inną osobą - żałuje tego co zrobił, okazuje skruchę, miłość, troskę, staje się osoba z początku znajomości, obdarowuje prezentami, kwiatami, spędza czas z osobą skrzywdzoną. Osoba doświadczona przemocą zaczyna wierzyć, że partner się zmienił i że przemoc nigdy już się nie powtórzy, jest przekonana, że spełniają się jej marzenia o cudownej miłości ze strony wspaniałego partnera. Osoba doznająca przemocy, w tej fazie, najczęściej wycofuje zeznania, zawiadomienia, zaprzecza temu co się wydarzyło. Wszystkie pozornie „pozytywne” elementy tej fazy zatrzymują osobę w cyklu przemocy, bo łatwo pod ich wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Faza miodowego miesiąca jednak mija i rozpoczyna się faza narastania napięcia.

Charakterystyczne jest przesuwanie granic z każdym kolejnym cyklem w kontekście natężenia przemocy (w każdym kolejnym cyklu przemoc staje się gwałtowniejsza), natężenia przeprosin i zachowań mających zadośćuczynić (jest ich coraz mniej) i czasu trwania cyklu (każdy cykl trwa coraz krócej).²

² <https://www.niebieskalinia.pl/o-zjawisku-przemocy/cykle-przemocy>

3.2 SYNDROM WYUCZONEJ BEZRADNOŚCI

Wyuczona bezradność polega na niemal całkowitym poddaniu się, powstrzymywaniu się od działań; osoba przestaje wierzyć, że cokolwiek lub ktokolwiek jest w stanie zmienić jej sytuację. Mimo pojawiających się sygnałów, że działania podejmowane przez sprawcę są bezprawne, złe, naruszają prawa drugiego człowieka i normy społeczne, osoba doświadczająca pozostaje bierna. Do zaburzeń dochodzi w sferze:

POZNAWCZEJ – pasywna postawa występuje w konsekwencji niskiej samooceny, niskiego poziomu koncentracji uwagi, obniżone możliwości poznawcze dostrzegania swoich zasobów i szans oraz umiejętności szukania alternatywnych rozwiązań.

MOTYWACYJNEJ – brak wiary we własną sprawczość potęguje pasywność i brak motywacji do działania w celu poprawy sytuacji, przekonania te uniemożliwiają konstruktywne podejście do sytuacji i dostrzeżenie szans na poprawę sytuacji życiowej.

EMOCJONALNEJ – rzeczywiste odczuwanie lęku, znacznie obniżony nastrój, zmęczenie, apatia, depresja stają się dominującymi kryteriami doboru aktywności/działań i potęgują one poczucie braku wiary w efektywność ewentualnych zmian.

W celu zatrzymania wyuczonej bezradności i złagodzenia jej skutków, osoby doznające przemocy domowej muszą odzyskać kontrolę nad sytuacją i swoim życiem poprzez: zadbanie o swoje bezpieczeństwo, naukę innego podejścia poznawczego (zmiana wyobrażeń, przekonań, sposobów myślenia i rozumienia siebie i otaczającego świata) i podniesienie poziomu motywacji do podejmowania nowych, efektywnych reakcji na sytuacje przemocy, dających możliwość kontroli nad życiem.

3.3 ZJAWISKO PRANIA MÓZGU

Charakterystyczne dla zjawiska *prania mózgu* metody, stanowią istotę przemocy psychicznej: IZOLACJA – polega na stopniowym wyłączeniu osoby z życia społecznego, odsuwaniu od członków rodziny, zniechęcaniu do kontaktów z sąsiadami, znajomymi, namawianiu do rezygnacji z zatrudnienia, z realizacji i rozwijania zainteresowań. Sprawca obgaduje znajomych, krytykuje bliskich, wyraża niezadowolenie z faktu prowadzeniu rozmów telefonicznych, osobistych kontaktów. Z upływem czasu osoba doznająca przemocy nie tylko pozostaje bez kontaktów z innymi osobami, bez źródeł wsparcia, ale także staje się całkowicie uzależniona (we wszystkich niemal obszarach) od sprawcy przemocy.

PONIŻANIE I DEGRADACJA – polega na poddawaniu osoby doświadczającej przemocy ciągłej krytyce, poniżaniu, ubliżaniu lub ostentacyjnemu ignorowaniu, działania te mają na celu rozwijanie w osobie poczucia bycia beznadziejną, pozbawioną zalet; sprawca kreuje fałszywy

wizerunek osoby doznającej jako osoby niezasługującej na inne traktowanie, wzmacnia w ten sposób poczucie osamotnienia i braku możliwości wyswobodzenia się z trudnej sytuacji.

MONOPOLIZACJA UWAGI – polega na wypracowaniu sytuacji, w której sprawca staje się wyznacznikiem wszystkiego czuje, myśli i robi osoba doznająca przemocy, sprawca staje się orbitą wokół którego toczy się całe życie partnerki w myśl posłuszeństwa i podporządkowania, punktem odniesienia przy podejmowaniu decyzji.

GROŹBY I DEMONSTRACJA WSZECHMOCY – sprawca grozi, straszy skrzywdzeniem bliskich, szantażuje osobę doświadczającą przemocy, grozi zabiciem, odebraniem dzieci itp.; wymusza realizację wstydliwych, kompromitujących zachowań lub reakcji celem upokorzenia w oczach innych osób. Groźby są na tyle wiarygodne, a sprawca nieprzewidywalny, że osoba staje się całkowicie posłuszna sprawcy.

SPORADYCZNE OKAZYWANIE POBŁAŻLIWOŚCI – w pewnych okresach sprawca przemocy staje się czułym, troskliwym, hojnym partnerem, zachowanie to - podobnie jak faza miodowego miesiąca - daje złudną nadzieję, że sprawca się zmienił i wzmacnia osobę doświadczającą przemocy w sytuacji przemocy.

Metody służące zjawisku *prania mózgu* powodują zmianę obrazu siebie: osoby doznające przemocy postrzegają siebie jako głupie i pozbawione zalet i sprawczości co sprawia, że nie podejmują działań zmierzających do poprawy i tkwienia w trudnej sytuacji. Doświadczanie permanentnego lęku i poczucia winy przyczynia się do całkowitego podporządkowania sprawcy i przyjmowania roli jaką kreuje i narzuca sprawca.

3.4 PROCES WIKTYMIZACJI

Proces wiktymizacji polega na wchodzeniu w rolę osoby doświadczającej przemocy, który stopniowo zmienia poczucie tożsamości maltretowanej osoby. Wyróżniamy 3 etapy wiktymizacji:

1) burzenie utrwalonych zachowań rzeczywistości, w której dotychczas funkcjonowała osoba, traci ona poczucie bezpieczeństwa, stabilizacji, traci zaufanie do innych i do siebie. Czuje bunt, rozpacz, niesprawiedliwość i krzywdę, pragnie wycofać się z życia. Na tym etapie poszukuje jeszcze pomocy, stara się przerwać trudną sytuację. W zależności od tego jakiej reakcji doświadczy ze strony innych osób, proces może zostać przerwany lub rozwijać się. Konstruktywna pomoc stanowi realną szansę na pozytywną zmianę.

2) wtórne zranienie polega na doświadczeniu niewłaściwych reakcji otoczenia społecznego na przemoc i prób szukania pomocy przez osobę krzywdzoną; zdarza się, że bliscy lub inne osoby reagują ignorowaniem, zmęczeniem sytuacją, nie wierzą w to, o czym mówi osoba doznająca przemocy, obwiniają ją, pomniejszają wagę doświadczeń, odmawiają pomocy. Znaczenie mogą mieć również utarte schematy.

3) przyjęcie nowej tożsamości *osoby doznającej przemocy* – pod wpływem niewłaściwych reakcji otoczenia, ciągłego doświadczania przemocy oraz obniżonego poziomu konstruktywnych

umiejętności radzenia sobie z problemami, osoba przyzwyczaja się do swojej trudnej sytuacji i zaczyna w niej trwać; ma poczucie winy i odmawia sobie podstawowych praw, jakim jest bezpieczeństwo. Zdarza się, że w akcie beznadziei i desperacji podejmuje zachowania suicydalne.

3.5 KONSEKWENCJE PRZEMOCY DOMOWEJ

Długotrwałe trwanie w destrukcyjnej sytuacji wiąże się z odczuwaniem silnych emocji mających wpływ na sposób myślenia, postrzegania i doświadczania relacji z innymi osobami. Bardzo niekorzystny jest wpływ doświadczeń na przyszłe życie osoby doświadczającej przemocy. Ważnymi narzędziami pozostają: zakaz zbliżania sprawcy do osoby doznającej przemocy lub nakaz opuszczenia przez sprawcę mieszkania zajmowanego wspólnie z osobą doświadczającą przemocy i jej bezpośredniego otoczenia.

Na dzieciach, będącymi świadkami przemocy doświadczanej przez jednego z członków rodziny a szczególnie małoletni doświadczający jej bezpośrednio, determinuje reakcje, zachowania czy emocje, które źle wpływają na ich dorosłe funkcjonowanie. Konsekwencje trudnych doświadczeń różnią się w zależności od fazy rozwoju i wieku, w którym dzieci doświadczyły przemocy oraz okresu i natężenia jej trwania. Ogromne znaczenie mają relacje i adekwatne do problemu reagowanie na cierpienie i krzywdę środowiska.

Skutkami pozostającymi przez wiele lat, a często do końca życia są: niskie poczucie własnej wartości, niska samoocena, lęk, niski poziom odczuwania radości, pesymizm, brak czerpania radości, poczucie osamotnienia i bezsilność. Osoby doświadczające przemocy żyją z poczuciem wstydu, czują się winne, że nie potrafiły rozwiązać problemu.

Częstymi konsekwencjami są negatywne emocje kierowane nie tylko w stosunku do sprawców ich krzywdy, ale także w stosunku do osób które nie reagowały w odpowiedni sposób i nie pomogły. Przeżywana złość, gniew, żal, zawiedzenie wpływa negatywnie na funkcjonowanie człowieka; problemy z koncentracją, gorsze wyniki osiągane w pracy, nauce, nieprawidłowe relacje wzmacniają w osobach doświadczających przemocy poczucie beznadziejności czy braku sprawstwa.

Długotrwałymi skutkami doznawania przemocy mogą zatem być: zaburzenia somatyczne, trwałe urazy psychiczne, obniżona samoocena, zaniżone poczucie własnej wartości oraz problemy społeczne, takie jak trudności w nawiązywaniu kontaktów, skłonność do izolacji oraz myśli lub zamiary suicydalne.

Przemoc wpływa również destrukcyjnie na sprawców. Pozorne „korzyści psychologiczne i społeczne” odczuwane przez sprawców w trakcie stosowania przemocy - tj.: odreagowanie napięcia, czasowe poczucie ulgi, zdobycie i utrzymanie wiodącej pozycji, zadowolenie, satysfakcja – w rzeczywistości prowadzi do pogłębiania problemów sprawcy i wzmacniania dysfunkcji emocjonalnej, społecznej, uniemożliwia nawiązywanie i utrzymywanie relacji międzyludzkich, zdobywanie umiejętności psychicznych i społecznych, potrzebnych do prawidłowego i satysfakcjonującego funkcjonowania w społeczeństwie. Agresor często

usprawiedliwia swoje zachowanie, hamując tym samym możliwości zmiany postrzegania sytuacji i swojego zachowania.

Zachowania sprawcy często współwystępują z innymi zachowaniami problemowymi np. nadużywaniem alkoholu, środków psychoaktywnych, często prowadzą także do działań przestępczych.

Świadkowie przemocy mogą odczuwać lęk, bezsilność czy dezorientację, a z perspektywy czasu – poczucie winy, widząc konsekwencje, których doświadcza osoba doznająca przemocy pozostawiona wcześniej bez odpowiedniej pomocy. Małoletni świadkowie uczą się milczenia, braku reagowania. W przyszłości mogą mieć problem z reagować w trudnych sytuacjach, uczą się bierności, wykształcają w sobie obniżony poziom poczucia odpowiedzialności, nieumiejętność współpracy oraz nabywania niekonstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów.

Negatywnych konsekwencji zjawiska przemocy domowej doświadczają zatem osoby bezpośrednio jej doznające, świadkowie ww. zachowań, jak i sami sprawcy. Wpływa to niekorzystnie na większą społeczność, bowiem w kontekście globalnym – to poszczególni członkowie społeczeństwa tworzą prawidłowo lub nieprawidłowo funkcjonującą całość. Skuteczniej jest zapobiegać potencjalnym źródłom nieprawidłowości, wcześniej interweniować i prowadzić szeroko zakrojoną edukację dotyczącą konstruktywnych sposobów rozwiązywania problemów.

4. DIAGNOZA PROBLEMÓW NA TERENIE MIASTA I GMINY SWARZĘDZ I PODEJMOWANE DZIAŁANIA

4.1 WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIELĘGNACJI ZASTĘPCZEJ

Szeroko rozumiane wsparcie systemu rodzinnego jest podstawowym celem działań Sekcji Aktywizacji i Wspierania Rodziny. Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej, optymalizacja warunków wychowawczo-rozwojowych rodzin oraz przeciwdziałanie marginalizacji i dysfunkcjom to zadania wytyczone przez asystentów rodziny we współpracy z rodzinami. Centrum Usług Społecznych dysponuje szeroką ofertą pomocową, stanowiącą zasób zarówno dla mieszkańców-podopiecznych, jak i dla osób świadczących pomoc. Systemowy charakter współpracy oraz duży stopień interdyscyplinarności zwiększają efektywność podejmowanych działań.

W Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu aktualnie zatrudnione są cztery asystentki rodziny. Celowość pracy asystentek rodziny wpisuje się w zadania Ustawy z dn. 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Priorytet podejmowanych działań stanowi wsparcie środowiska rodzinnego, gwarantującego harmonijny rozwój oraz poszanowanie praw i wolności dziecka.

I – XII 2024			
Liczba rodzin, które w okresie sprawozdawczym skorzystały ze wsparcia asystenta rodziny	Liczba dzieci w rodzinach (cały okres sprawozdawczy)	Liczba rodzin, z którymi zakończono współpracę.	Liczba rodzin, które korzystały ze wsparcia asystenta na dzień 31 grudnia 2024 r.
51	105 (w tym 11 w placówkach)	22	29

Główne dysfunkcje w rodzinach objętych asystenturą to:

- niskie kompetencje wychowawcze
- problemy emocjonalne
- powielanie nieprawidłowych wzorców z rodzin pochodzenia
- brak gotowości na zmiany / lęk przed zmianą
- przemoc domowa
- uzależnienia
- problemy opiekuńcze
- nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego
- nieumiejętność zarządzania budżetem domowym
- brak stałego zatrudnienia
- ograniczenia intelektualne.

Asystenci udzielają rodzinom pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej, w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowych oraz w rozwiązywaniu występujących problemów.

Asystenci rodziny skupiają się przede wszystkim na towarzyszeniu rodzinie w poszukiwaniu konstruktywnych rozwiązań trudnej sytuacji życiowej, wykorzystując mocne strony poszczególnych członków rodziny oraz zasoby zewnętrzne.

4.2 PIECZA ZASTĘPCZA

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 30 % w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Wydatki poniesione przez Gminę Swarzędz/Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu z tytułu umieszczenia dzieci z terenu Miasta i Gminy Swarzędz w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych od I do XII 2024 roku:

LICZBA DZIECI	KWOTA OBCIĄŻAJĄCA GMINĘ SWARZĘDZ
I - XII 2024	I-XII 2024
Dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych - 15	577 936,29 zł
Dzieci w rodzinach zastępczych – 43 osób	332 874,60 zł
Koordinator w rodzinach zastępczych - 22	38 447,13 zł

4.3 PRZEMOC DOMOWA

W okresie sprawozdawczym do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy wpłynęły 138 formularze „Niebieskich Kart” w 128 rodzinach. Karty sporządzone zostały przez funkcjonariuszy Policji w Swarzędzu, pracowników Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu, przedstawicieli oświaty, służby zdrowia i Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty” (NK) w okresie od I do XII 2024 roku

WSZCZĘTE PROCEDURY	I – XII 2024
POLICJA	80
CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH	21
OŚWIATA	25
SŁUŻBA ZDROWIA	10
OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	2
ŁĄCZNIE	138

Spośród rodzin, w których wszczęto procedurę *Niebieskie Karty* – 75 to mieszkańcy miasta, a 63 – wsi.

Osobami doświadczającymi przemocy było: 72 kobiety, 33 mężczyzn i 129 dzieci.

W 37 rodzinach zauważono problem alkoholowy.

Prokuratorskie środki zapobiegawcze zastosowano w 26 przypadkach.

Zabezpieczono 9 dzieci z 5 rodzin.

Z zakresu poradnictwa prawnego, dotyczącego szeroko rozumianego problemu przemocy – udzielono 98 porad.³

4.4 PRZEMOC DOMOWA – KONTEKST POWIATU POZNAŃSKIEGO.

Na podstawie danych Komendy Miejskiej w Poznaniu liczba odnotowanych przypadków przemocy domowej względem mieszkańców powiatu poznańskiego w podziale na poszczególne formy w latach 2020-2023 wyniosła:

FORMY PRZEMOCY	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
PRZEMOC FIZYCZNA	382	354	467	510
PRZEMOC PSYCHICZNA	520	538	592	709
PRZEMOC SEKSUALNA	13	8	39	46
PRZEMOC EKONOMICZNA	29	45	109	126
INNY RODZAJ ZACHOWAŃ	64	93	131	147

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej w Poznaniu

Jak obrazują przedstawione powyżej dane – w przypadku każdej z form przemocy, zauważyć należy znaczny wzrost zachowań niepożądanych.

Statystyki dotyczące liczby mieszkańców powiatu poznańskiego, co do których zachodzi podejrzenie, że zostali dotknięci przemocą domową w latach 2020-2023 pokazują poniższe dane:

³ Sprawozdanie z realizacji działań Sekcji Aktywizacji i Wspierania Rodziny w Centrum Usług Społecznych za 2024 rok

LICZBA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
KOBIETY ogółem	451	497	564	697
do 65 r.ż.	429	469	529	663
po 65 r.ż.	22	28	35	34
MĘŻCZYŹNI ogółem	61	96	116	130
do 65 r.ż.	55	82	111	120
po 65 r.ż.	6	14	5	10
MAŁOLETNI	64	67	90	126
ogółem	576	660	770	953

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej w Poznaniu

W powiecie poznańskim kobiety częściej niż mężczyźni doświadczają przemocy (73,1%), jednak warto zauważyć, że odsetek mężczyzn doświadczających przemocy domowej, w porównaniu z 2020 rokiem, wzrósł z 10,6% w 2020 roku do 13,6% w 2023 roku. Wzrasta także ilość osób małoletnich, wobec których stosowana jest przemoc.

4.5 DIAGNOZA - DODATKOWE WYNIKI BADAŃ

Na pytanie zadane mieszkańcom Miasta i Gminy Swarzędz *Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?* - 20% badanych odpowiedziało *TAK*, 58,46% - *NIE*, a 21,54% - *NIE WIEM*⁴. Problem przemocy domowej często koreluje z wieloma trudnościami, dlatego istotą profilaktyki i pomocy jest włączanie społeczeństwa i instytucji do systematycznego organizowania wsparcia, edukowania, budowania świadomości i zrozumienia. Priorytetem powinno być zapewnienie dostępu do odpowiednich zasobów i usług dla osób doświadczających przemocy. Warto podkreślić, że nawet jeżeli mniejsza część badanych deklarowała znajomość osób doświadczających przemocy, profilaktyka, edukacja i wsparcie powinny się znaleźć obowiązkowo w wachlarzu usług społecznych.

Na kolejne pytanie, tj.: *Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć jakichkolwiek form przemocy? Jeżeli tak, to kiedy ostatnio?* - 69,85% badanych oświadczyło, że *NIGDY NIE DOŚWIADCZYŁO*

⁴Diagnoza problemów społecznych Gminy Swarzędz, Diagnoza Społeczna, Ogólnopolska Grupa Badań Społecznych, Kraków 2025

*JAKICHKOLWIEK FORMY PRZEMOCY, 1,23% DOŚWIADCZYŁO PRZEMOCY W OKRESIE OSTATNICH 30 DNI, 3,69% - W OKRESIE OSTATNICH 12 MIESIĘCY, a 25,23% - WIĘCEJ NIŻ 12 MIESIĘCY TEMU.*⁵ Wyniki te pokazują, że większość badanych nie miała styczności z przemocą, jednak widoczna jest grupa osób, która doświadczała kiedykolwiek przemocy; istnieje zatem potrzeba badań, a co się z tym bezpośrednio wiąże - działań prewencyjnych, skutecznie reagować na problemy występujące w społeczeństwie. Warto także podkreślić, że część osób, z którymi współpracują specjaliści w kontekście przemocy, nie potrafi zdefiniować i rozpoznać zjawiska przemocy w swojej rodzinie, mimo że jest ona faktem.

Ogólnopolska Grupa Badań Społecznych zapytała mieszkańców naszej gminy: *Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a?* Spośród badanych, przemocy psychicznej doświadczyło 77,78% osób, przemocy fizycznej- 39,39%, przemocy seksualnej- 7,07%, przemocy ekonomicznej- 13,13% osób, zaniedbania- 6,06%, a mobbingu- 29,29%. Jako sprawców przemocy wskazano: matkę - 17,17%, ojca- 26,26%, siostrę- 4,04%, brata- 1,01%, partnera/partnerkę - 12,12%, męża/żonę- 21,21%, znajomego/przyjaciela - 9,09%, współpracownika - 18,18%, pracodawcę - 24,24%, obce osoby - 21,21%.⁶ Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że działania prewencyjne, edukacyjne i wsparcie powinno być skierowane do wszystkich grup społecznych.

Konieczność edukacji potwierdzają również odpowiedzi na pytanie: *Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i jakiejkolwiek formy przemocy wobec drugiej osoby? Jeżeli tak, to kiedy ostatnio?* - 91,69% osób odpowiedziało, że nigdy nie stosowało przemocy, 1,85% stosowało przemoc w okresie ostatnich 30 dni, 1,54% stosowało przemoc w okresie ostatnich 12 miesięcy, a 4,92% stosowało przemoc więcej niż 12 miesięcy temu. Mniejsza grupa osób przyznała się zatem do stosowania przemocy w stosunkowo niedawnym okresie.⁷

Ankietowani wskazali w stosunku do kogo stosowali przemoc, i tak: matkę wskazało 11,11% osób, ojca- 3,7%, siostrę- 3,7%, brata – 0%, dziecko - 51,85%, partnera/partnerkę- 7,41%, męża/żonę - 29,63%, znajomego - 14,81%, współpracownika - 3,7%, obce osoby - 22,22%.⁸ Działania prewencyjne i wsparcie powinny być ukierunkowane na różne rodzaje relacji.

Odpowiedzi mieszkańców sugerują, że większość badanych mieszkańców, tj. 75,08%, wykazuje brak akceptacji dla usprawiedliwiania przemocy, jednakże, obecność 12,92% grupy respondentów uważającej, że istnieją pewne okoliczności usprawiedliwiające przemoc, wskazuje na potrzebę głębszego zrozumienia i edukacji na temat skutków przemocy oraz budowania społecznej świadomości na temat konstruktywnego rozwiązywania problemów.

⁵*Diagnoza problemów społecznych Gminy Swarzędz, Diagnoza Społeczna, Ogólnopolska Grupa Badań Społecznych, Kraków 2025*

⁶*Diagnoza problemów społecznych Gminy Swarzędz, Diagnoza Społeczna, Ogólnopolska Grupa Badań Społecznych, Kraków 2025*

⁷*Diagnoza problemów społecznych Gminy Swarzędz, Diagnoza Społeczna, Ogólnopolska Grupa Badań Społecznych, Kraków 2025*

⁸*Diagnoza problemów społecznych Gminy Swarzędz, Diagnoza Społeczna, Ogólnopolska Grupa Badań Społecznych, Kraków 2025*

Tego samego dowodzą przekonania mieszkańców na temat zasadności stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Na pytanie - *Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?* – TAK odpowiedziało 4% ankietowanych, NIE- 81,85%, NIE WIEM - 14,15%.⁹ Odpowiedzi mieszkańców obrazują, że część społeczeństwa popiera przemoc domową oraz że stosunkowo duża część NIE WIE.

W Polsce systematycznie wzrasta odsetek przeciwników karania fizycznego dzieci. W raporcie Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę z 2022 roku czytamy: „ponad połowa (59%) badanych uznała, że bicie dzieci jako kara nigdy nie powinno być stosowane. Od 2017 roku nastąpił znaczny wzrost zwolenników prawnego zakazu stosowania kar fizycznych przez rodziców wobec własnych dzieci. W 2022 roku poparła go większość (70%) respondentów. O tym, że w naszym kraju stosowanie kar fizycznych przez rodziców wobec dzieci jest prawnie zakazane, wie ponad połowa badanych (57%). Przeważająca część badanych osób opowiedziała się za prawnym zakazem bicia dziecka w twarz (70%), mocnego bicia ręką (68%), bicia pasem lub innym przedmiotem (68%), ciągnięcia za włosy lub ucho (66%) oraz potrząsania lub popychania (62%), a połowa (50%) uznała za słuszny zakaz stosowania klapsów (odsetek ten wzrósł z 34% w 2017 roku). Połowa respondentów (51%) była w ciągu roku poprzedzającego badanie świadkiem karcenia słownego dzieci, a 39% – ich fizycznego dyscyplinowania. Ogółem 60% badanych zetknęło się z sytuacją krzywdzenia dziecka. Znaczna część świadków zarówno karcenia słownego (38%), jak i fizycznego (41%) pozostała wobec tych zachowań bierna. Zdaniem respondentów policja i organizacje pozarządowe to instytucje, na które w największym stopniu mogą liczyć dzieci, które zostały skrzywdzone. Większość rodziców co najmniej kilkakrotnie karmiła swoje dzieci słownie (70%) i stosowała zakazy i ograniczenia (70%), a 39% badanych więcej niż jednokrotnie dyscyplinowało swoje dzieci za pomocą kar cielesnych. Najczęstszą metodą dyscyplinowania dziecka z użyciem siły było karcenie klapsami (36%). Do częstego dyscyplinowania fizycznego swoich dzieci przyznało się 6% rodziców. Istnieje dodatni związek między częstym wymierzaniem przez rodziców różnych form karcenia fizycznego – wszystkie są ze sobą istotnie skorelowane. Silne zdenerwowanie to najczęściej wskazywana przez rodziców przyczyna stosowania kar fizycznych (38%). Rozpowszechnienie wypalenia rodzicielskiego wśród rodziców w wieku 18–44 lata wyniosło 4%. Jego poziom był dodatnio skorelowany z częstym wymierzaniem kar fizycznych. Brak czasu, aby pogodzić wszystkie obowiązki, zmęczenie, łączenie życia zawodowego z rodzicielstwem to trudności, na które skarżyli się respondenci. Własne doświadczenie, członkowie rodziny lub przyjaciele, oraz psycholodzy i pedagodzy to zdaniem respondentów najważniejsze źródła wiedzy na temat wychowywania dzieci. ¾ badanych stwierdziło, że osoby posiadające dzieci powinna wspierać rodzina, a 67% widzi w tej roli państwo. Dorośli różnie wspominali kary fizyczne doznawane w dzieciństwie ze strony

⁹*Diagnoza problemów społecznych Gminy Swarzędz, Diagnoza Społeczna, Ogólnopolska Grupa Badań Społecznych, Kraków 2025*

swoich rodziców. Dla części z nich sytuacje te miały wymiar traumatyczny, inni twierdzili, że nie pozostawiły one śladu emocjonalnego.¹⁰

Analizując ogół wyników badań zaznaczyć należy, że poziom świadomości wśród członków społeczeństwa na temat zjawiska przemocy wzrasta, jednak nadal – stosunkowo duża ich część – opowiada się za stosowaniem zachowań przemocowych, przyznaje się do ich stosowania, znajduje usprawiedliwienie dla ich stosowania. Ochrona dzieci i nastolatków powinna być priorytetem dla całego społeczeństwa. Obszarami, które powinny stać się celami polityki społecznej pozostają: działania profilaktyczne i edukacyjne zarówno wśród dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych, praca nad zmianą przekonań części społeczeństwa oraz sposobów reagowania w sytuacjach trudnych, działania zmierzające do zaprzestania kar fizycznych, praca nad wzmacnianiem rodziców w prawidłowych modelach relacji i komunikacji bez przemocy, zwiększenie dostępności powszechnej opieki psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci oraz nastolatków doświadczających kryzysów psychicznych, szczególnie w kontekście skali zachowań autodestrukcyjnych i prób samobójczych.

Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych oraz wzmacnianie rodzin stosujących konstruktywne sposoby rozwiązywania problemów, edukacja w zakresie zaprzestania/niepowielania nieprawidłowych wzorców zachowań, komunikacja bez przemocy, ciekawe i bezpieczne wspólne spędzanie czasu wolnego, rozwijanie społecznego potencjału osobowego sprowadza się między innymi do zwiększenia dostępności i rozwijania oferty specjalistycznej pomocy, ale także możliwości korzystania z zasobów instytucjonalnych o charakterze społecznym czy kulturalnym w społecznościach lokalnych.

5. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są mieszkańcy Miasta i Gminy Swarzędz, w szczególności osoby zagrożone doświadczaniem przemocy, osoby doznające przemocy oraz małoletni.

6. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Ograniczenie zjawiska przemocy domowej poprzez zapobieganie potencjalnym źródłom przemocy oraz kompleksowe wsparcie osób jej doświadczających.

7. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Podwyższenie świadomości mieszkańców dotyczących zjawiska przemocy.
2. Wsparcie osób doświadczających przemocy.
3. Weryfikacja zachowań i reagowania osób stosujących przemoc.
4. Zwiększenie poziomu umiejętności, kompetencji oraz wsparcie kadry współpracującej z osobami doświadczającymi przemocy domowej oraz ze sprawcami.

¹⁰ Katarzyna Makaruk, Katarzyna Drabarek Redakcja: Sylwia Romańczak Projekt graficzny i skład: Norbert Grzelka Copyright © 2022 Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę „Postawy wobec kar fizycznych i ich stosowanie” Raport z badań

8. DZIAŁANIA W ODNIESIENIU DO CELÓW

8.1 PODWYŻSZENIE ŚWIADOMOŚCI MIESZKAŃCÓW DOTYCZĄCYCH ZJAWISKA PRZEMOCY.

Działanie: 1.1. Działania informacyjne i upowszechniające wiedzę w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki przemocy.

Działanie: 1.2. Udzielanie bezpłatnych porad prawnych.

Działanie: 1.3. Prowadzenie działań promujących prawidłowe funkcjonowanie i reagowanie na problemy i sytuacje trudne.

Działanie: 1.4. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie rozpoznawania symptomów przemocy, szukania pomocy w sytuacjach doznawania przemocy, dyskryminacji, łamania praw dziecka.

Działanie: 1.5. Warsztaty i treningi rozwijające umiejętności społeczne i radzenia sobie ze stresem i negatywnymi emocjami.

Działanie: 1.6. Poradnictwo wychowawcze i edukacja w zakresie komunikacji i wychowania bez przemocy.

Działanie: 1.7. Realizacja programów/projektów/inicjatyw lokalnych profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.

Działanie: 1.8. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego.

8.2 WSPARCIE OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY.

Działanie: 2.1. Podejmowanie interwencji w sytuacji podejrzenia przemocy domowej.

Działanie: 2.2. Prowadzenie konsultacji specjalistycznych w sytuacji interwencji.

Działanie: 2.3. Zapewnienie bezpiecznego miejsca pobytu dla osób doznających przemocy.

Działanie: 2.4. Zapewnienie pomocy specjalistycznej dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej.

Działanie: 2.5. Prowadzenie grup wsparcia, prowadzenie grup samopomocowych, w tym dla osób z grup zagrożonych wystąpieniem przemocy.

Działanie: 2.6. Prowadzenie treningów rozwojowych podtrzymujących zmiany zachowań i nabytych umiejętności, szczególnie w kontekście wsparcia dzieci i młodzieży.

Działanie: 2.7. Udzielanie bezpłatnych porad prawnych, socjalnych i rodzinnych dla osób doświadczających przemocy domowej.

Działanie: 2.8. Działania w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kobylnicy oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu.

Działanie: 2.9. Informowanie o zasobach osobowych i instytucjonalnych Gminy i powiatu dotyczących szerokiego wachlarza usług dla osób zagrożonych i osób doświadczających przemocy.

Działanie: 2.10. Realizacja programów, projektów oraz i działań w ramach procedury Niebieskie Karty.

8.3 WERYFIKACJA ZACHOWAŃ I REAGOWANIA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC.

Działanie: 3.1. Podejmowanie działań informacyjnych i edukacyjnych w celu zmiany przekonań, reakcji i zachowań osób stosujących przemoc domową.

Działanie: 3.2. Działania umożliwiające podnoszenie umiejętności społecznych oraz weryfikację i naukę konstruktywnych sposobów radzenia sobie z negatywnymi emocjami.

Działanie: 3.3. Podejmowanie działań interwencyjnych.

Działanie: 3.4. Odizolowanie osób stosujących przemoc domową od osób pokrzywdzonych z wykorzystaniem dostępnych narzędzi i procedur.

Działanie: 3.4. Kierowanie sprawców na programy korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową i motywowanie do podjęcia pracy terapeutycznej.

Działanie: 3.5. Motywowanie do podjęcia współpracy ze specjalistami dla osób stosujących przemoc domową.

Działanie: 3.6. Realizowanie działań w ramach procedury Niebieskie Karty.

8.4 ZWIĘKSZENIE POZIOMU UMIEJĘTNOŚCI, KOMPETENCJI ORAZ WSPARCIE KADRY WSPÓŁPRACUJĄCEJ Z OSOBAMI DOŚWIADCZAJĄCYMI PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ ZE SPRAWCAMI.

Działanie: 4.1. Organizowanie szkoleń, warsztatów i aktywności edukacyjnej dla specjalistów.

Działanie: 4.2. Organizowanie superwizji dla specjalistów.

Działanie: 4.3. Udostępnianie literatury, materiałów edukacyjnych i narzędzi umożliwiających doskonalenie warsztatu pracy.

Działanie: 4.4. Organizowanie/udział w konferencjach, spotkaniach szkoleniowych stanowiących szansę na weryfikację wiedzy i umiejętności.

Działanie: 4.5. Konsultacje prawne.

Działanie: 4.7. Szkolenia w zakresie komunikacji i działań interdyscyplinarnych w obszarze pracy z drugim człowiekiem.

9. REALIZATORZY

Koordynatorem Programu jest Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Miasta i Gminy Swarzędz
- Zespół Interdyscyplinarny w Swarzędzu
- Komisariat Policji w Swarzędzu
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Swarzędzu
- placówki oświatowe m.in.: żłobki, przedszkola, świetlice i szkoły
- poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- poradnie i ośrodki zdrowia
- Ośrodek Kultury w Swarzędzu
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzicie
- prokuratura, sądy i zespoły kuratorskie
- organizacje pozarządowe.

W ramach działalności Centrum Usług Społecznych szczególnie istotne są usługi w ramach Sekcji Aktywizacji i Wspierania Rodziny, asystentury rodziny, pracy socjalnej, Swarzędzkiego Klubu Rodziny, Klubu Integracji Społecznej, Sekcji Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej, świetlic, Sekcji Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, Sekcji Pomocy Środowiskowej, specjaliści z zakresu terapii uzależnień, psychologii, poradnictwa wychowawczego, mediacji i prawa. Centrum Usług Społecznych zapewnia wsparcie również w ramach Zespołu ds. Organizowania Usług Społecznych oraz szeroki wachlarz propozycji dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej są środki własne gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z projektów.

11. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Wzrost wiedzy na temat rozpoznawania przemocy.
2. Wzrost umiejętności korzystania z pomocy instytucjonalnej i radzenia sobie z konsekwencjami trudnych doświadczeń.
3. Spędzanie czasu wolnego z wykorzystaniem oferty Gminy Swarzędz, dobór odpowiedniej aktywności do możliwości i zainteresowań.
4. Podniesienie poziomu efektywności radzenia sobie z negatywnymi emocjami i podejmowania konstruktywnych działań chroniących, zapobiegających negatywnym doświadczeniom.
5. Rozwój działań i udziału mieszkańców w aktywnościach integrujących społeczność lokalną.

12. EWALUACJA, MONITORING I OCENA DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU

Gmina Swarzędz sporządza szczegółowe sprawozdania z realizacji działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy domowej. Realizacja podejmowanych działań uwzględnia bieżące sprawozdania i obserwacje osób i instytucji realizujących Program. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz ewentualną weryfikację i korektę. Monitorowanie Programu będzie prowadzone przez Centrum Usług Społecznych. Ewaluacja pozwoli wskazać kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych i weryfikację założeń.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

DYREKTOR
Centrum Usług Społecznych
w Swarzędzu
mgr Agnieszka Maciejowicz

